

USA mají novou sadu nástrojů k šikanování světa

 pokec24.cz/blog/usa-maji-novou-sadu-nastroju-k-sikanovani-sveta

7. 10. 2023

6. října 2023

V New York Times Christopher Caldwell zdůraznil nové nástroje, které USA používají k šikanování světa. Vysvětluje, jak si podmanili Evropu, aby se aktivně zapojila do války proti sobě. USA vždy vadila náklonnost Evropy k levným ruským energetickým produktům, které zajišťovaly konkurenceschopnost evropského průmyslu, a její exportní náklonnost k velkému čínskému trhu. Také proto je Evropa dvěma geopolitickými konflikty (s Ruskem a Čínou) od obou odpojena a je nucena účastnit se války proti sobě samé. Jak to USA dělají? V tomto ohledu Caldwell odkazuje na novou knihu „Podzemní impérium“ amerických profesorů Henryho Farrella a Abrahama Newmana.: Jak Amerika vyzbrojila globální ekonomiku“. Šlo především o evropskou politickou a vojenskou nesuverenitu, ale nyní jde o „vyzbrojení“ financí: o finanční podrobení instrumentalizací dolaru a prostřednictvím systému SWIFT a samozřejmě hrozbou omezení disponování měnových rezerv.

Caldwell je skeptický, že se USA podaří takto dlouhodobě udržet globální hegemonii. Podařilo se jim svrhnout švýcarský bankovní systém a německý průmysl, ale vývoj sankcí Ruska, Číny a Íránu ukazuje, že se vytvořil alternativní finanční systém, který je odolný vůči americkému „vyzbrojení“ financí.

Největší vedlejší škody způsobila loňská ruská invaze na Ukrajinu různým západoevropským členům NATO, kteří náhle zjistili, že jejich národní zájmy jsou podřízeny zájmům jejich nejsilnějšího spojence.

Spojené státy už dlouho chtějí, aby Evropané překopali dva pilíře, na kterých stojí jejich ekonomiky: dovoz levné energie z Ruska a vývoz vyspělých výrobků do Číny, ruského spojence. S ruskou invazí v loňském roce se tyto požadavky staly důležitějšími. Evropa je do značné míry splnila. Evropská unie hlasovala pro embargo na ruskou ropu v prvních dnech války. Německo, kde je závislost na Číně pravděpodobně nejsilnější, loni v létě zveřejnilo svou první komplexní strategii pro „odstranění rizika“ svého obchodu s Čínou.

Cena byla vysoká. V případě Německa Mezinárodní měnový fond a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj předpovídají, že si letos povede hůře než kterákoli jiná vyspělá ekonomika. Důvodů pro zpomalení Německa je jistě mnoho: úrokové sazby jsou vysoké, dodavatelské řetězce byly narušeny nemocemi a válkou a automobilový průmysl v zemi čelí nové konkurenci elektrických vozidel. Ale nepomáhá to, jak nedávno napsal sociolog Wolfgang Streeck v časopise *American Affairs*, Německo je žádáno, aby se účastnilo „ekonomické války, která je do jisté míry také válkou proti Německu samotnému“.

Zatímco většina Evropanů považuje Rusko za hrozbu na svém prahu, nemají stejný názor na Čínu. Studie Evropské rady o zahraničních vztazích z loňského léta zjistila, že velká většina, 62 procent na celém kontinentu, by si přála, aby Evropa zůstala

neutrální, pokud by Spojené státy a Čína někdy vstoupily do konfliktu o Tchaj-wan. Když však loni v dubnu francouzský prezident Emmanuel Macron naléhal na své spoluobčany, aby si zachovali svou „strategickou autonomii“ v čínsko-amerických záležitostech a nenechali se strhnout „logikou bloku proti bloku“, byl odmítnut, nejen americkými politiky, ale také některými jeho evropskými spojenci.

Kdysi platilo, že když Evropané potřebovali trochu prostoru pro pohyb od amerického impéria v otázce zoufalé důležitosti, mohli si to jednoduše nárokovat. V letech 2002 a 2003 se německý kancléř Gerhard Schröder a francouzský prezident Jacques Chirac vzepřeli vládě George W. Bushe a odmítli se zúčastnit invaze do Iráku. Co se změnilo, aby americké preference získaly sílu svazujícího imperiální dikátu?

Částečně je to tím, že evropské země jsou vojensky závislé na Spojených státech. Vzhledem k tomu, že většina z nich po mnoho let počítá na obranu výrazně pod 2 procenty svého hrubého domácího produktu, jsou pravděpodobně závislejší než před dvěma desetiletími. Ale systém, kterým se Spojené státy snaží stanovit zákony pro celý svět, má více společného s ekonomikou než s hrubou silou. Během posledních dvou desetiletí Spojené státy využily neotřelou, často záhadnou sadu nástrojů k odměňování těch, kteří jim pomáhají, a k trestání těch, kteří ji překročí.

Tato sada nástrojů je nyní o něco méně záhadná, a to díky dvěma politologům, Henry Farrell z Johns Hopkins a Abraham Newman z Georgetownu. Jejich kniha, která vyšla minulý měsíc, „Podzemní impérium : Jak Amerika vyzbrojila globální ekonomiku“ odhaluje, jak Spojené státy těží ze souboru institucí vybudovaných koncem minulého století jako neutrálních prostředků k zefektivnění globálních trhů.

Mezi tyto instituce patří dolar a systém bankovních zpráv známý jako Swift (Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci), který sídlí v Belgii a je řízen mezinárodním

výborem, ale je zranitelný vůči americkému tlaku. Pomáhá to, že vzestup internetu učinil ze Spojených států domovem velké části kabelových obvodů a infrastruktury, včetně v současnosti některých velkých cloudových výpočetních center Amazon Web Services, Microsoftu a Google.

Spojené státy mají nyní možnost zkoumat a ovlivňovat světové komunikační a dodavatelské řetězce, pokud se tak rozhodnou. Po útocích z 11. září se rozhodlo. Ohýbala instituce, ke kterým měla přístup, v obrannou (jak to tehdy viděla) zbraň ve válce proti terorismu. “Aby ochránil Ameriku,” píše pan Farrell a pan Newman, *” proměnil Washington pomalu, ale jistě prosperující ekonomické sítě v nástroje nadvlády .”*

Bylo zapotřebí vynalézavosti čtyř prezidentských administrativ, aby zabudovaly globální ekonomiku do strategického aktiva USA, které má být použito proti (především) Íránu, Číně a Rusku. Byl to George W. Bush, kdo schválil zákon USA Patriot Act, jehož hlava III měla za cíl zabránit teroristům v praní špinavých peněz v rámci finančního systému USA, ale nakonec poskytl americkým regulátorům páku na zahraniční finanční subjekty všeho druhu.

V polovině Obamovy administrativy američtí představitelé úspěšně dotlačili Swifta, aby zablokoval íránské banky, a vyhrožovali švýcarským bankéřům trestním stíháním, pokud neodstraní staleté tradice bankovního tajemství země. Tím skončil starý a lukrativní bankovní model Švýcarska. Přátelé i nepřátelé se měli čím dál tím více systému obávat.

Trumpova administrativa se s chutí chopila moci americké sítě a naplnila plán na rozvrácení čínského telefonního giganta Huawei. Jak uvádějí pan Farrell a pan Newman ve své knize, londýnská banka Huawei, HSBC, byla nucena sdílet data se Spojenými státy. Tato data vytvořila důkazy, které vedly ke kanadskému zatčení finančního ředitele Huawei ve Vancouveru v roce 2018. V samostatném případě se příští rok ministerstvo

zahraničí snážílo podplatit indického námořního kapitána, který byl podezřelý z dodání zásilky íránské ropy, a naléhal, aby odevzdat svou loď do přístavu, kde by mohla být zabavena.

Za prezidenta Bidena Spojené státy porušily další svěřeneckou tradici, která je vázala v dobách před 11. zářím. Zařídily zmrazení nejen skromných rezerv centrální banky Afghánistánu ve výši 7 miliard dolarů v důsledku jeho ústupu z této země, ale také s pomocí svých spojenců ruské rezervy (desetkrát větší) po invazi v roce 2022. Spojené státy nyní také navrhují utratit část těchto rezerv na to, co považují za výhodnější: odškodnění obětí 11. září v prvním případě, přebudování Ukrajiny ve druhém.

Američtí politici vyzbrojili světovou ekonomiku způsobem, který je pro demokracie těžké zaregistrovat, natož ovlivnit. Existuje mnoho legitimních populistických stížností na tento druh kontroly elit: V Itálii a Polsku neustále slyšíte například o tom, jak Evropská unie uvěznila členské státy ve svých programech zotavovacích fondů po Covidu a pak je připojila nepřiměřené podmínky pro dodání peněz.

Nejnápadnější věcí na kritice Farrell-Newman – a možná zdroj její síly – je to, že není *populistická*. Autoři chápou rusko-ukrajinský konflikt – jako nevyprovokovaný ruský útok vůdce, který „zdá se, že věří, že studená válka nikdy neskončila“ – se jen málo liší od chápání ministerstva zahraničí. Dokonce i jejich vyprávění o americkém regulačním impériu je spíše popisem než reptání. Autoři naznačují, že by se z těchto regulačních prostředků nemuseli ani z poloviny tak obávat, pokud by sloužily hodnotnějším cílům – řekněme v boji proti změně klimatu namísto ochrany americké hegemonie.

Ať už to může být použito k čemukoli, zbrojení globální ekonomiky se ukazuje jako nespolehlivý nástroj americké moci. Problém je v tom, že v ekonomice, jaká existuje od studené války, obchoduje téměř každý s každým. Země, které mají největší důvod obávat se Spojených států, reagovaly snahou vytvořit alternativní

uspořádání. Za poslední rok a půl Rusko prokázalo odolnost vůči totální ekonomické válce, kterou Čína a Írán pravděpodobně použijí jako vzor. Naproti tomu ty země, které jsou ke Spojeným státům nepřátelštější – před deseti lety Švýcarsko, dnes Německo – trpěly tím, že své ekonomiky dosud neochránily proti americké ekonomické zbrani.

Vir: Cristopher Caldwell , New York Times

sdíletj na